

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-3-67-26>

УДК 001.4:338.43

Шарата Н.Г., Кравченко Т.П.

Миколаївський національний аграрний університет

ТЕРМІНОЛОГІЧНА НОМІНАЦІЯ ПОНЯТЬ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

Анотація. У статті досліджено актуальні проблеми термінологічної номінації в аграрному секторі економіки. Обґрунтовано інтегрований характер науково-поняттєвого апарату зазначеного сектора. Визначено взаємозв'язки досліджуваної галузевої термінології й материнської економічної термінології та встановлено шляхи залучення базових економічних термінів. Проаналізовано джерела формування термінології аграрного сектора і семантичні зміни, яких зазнають слова в новому термінооточенні. З'ясовано основні продуктивні моделі термінотворення в аграрному секторі. Найпродуктивнішим способом творення термінів у цій сфері є суфіксальний, з-поміж яких найактивнішими виявилися суфікси -нн- та -ість. Складні галузеві терміни постали переважно складно-суфіксальним способом. Найбільшу групу становлять терміни-композиції, першою частиною яких є основа залежного іменника «земля». З-поміж термінів-аббревіатур досить поширеними є терміни, утворені поєднанням усіченого слова-означення іншомовного походження агро- та повного слова-означуваного.

Ключові слова: термін, термінологія, науково-поняттєвий апарат, термінологічна номінація, способи творення, терміни-композиції, терміни-юкстапозити, терміни-аббревіатури.

Sharata Natalia, Kravchenko Tetiana

Mykolayiv National Agrarian University

TERMINOLOGICAL NOMINATION IN THE AGRARIAN SECTOR OF ECONOMY

Summary. The article deals with the actual problems of the terminological nomination in the agrarian sector of economy. The integrated nature of the scientific and conceptual framework of the mentioned sector at the intersection of general economic and agricultural scientific spheres is substantiated. The terms of the agrarian sector are formed as a result of the following ways of nomination: the terminology of commonly used words to refer to a certain scientific concept; reterminologization of the finished term of the economy; use existing word-building or other-language components in the language to create new concepts. However, regardless of the origin, the terms denote similar agro-economic concepts and have common linguistic characteristics. The interrelations of researched sectorial terminology and originating economic terminology are determined and ways of using basic economic terms are discovered. The sources of the agrarian sector's terminology formation and the semantic changes of words in new term environment are analyzed. The basic productive models of term formation in the agrarian sector are found out. The most productive way of term formation in this area is suffixal, the suffixes -nn- and -iest is the most active among others. Complex industry-specific terms were predominantly formed by complex suffixal way. The largest group is the composite terms, the first part of which is the stem of the dependent noun "earth". It has been determined that in this terminology the productivity of term formation by the type of jukstapositions increases, due to the inability of other structural varieties of terms to accurately convey all verbal subtleties of agro-economic notions. Among the abbreviations, there are the most common terms formed by the combination of foreign origin clipped word-attribute arpo- and the complete form of dependent word. They have maximum word-formation potential in the terminology of the agrarian sector and help not only to its normalization but also to further standardization and unification.

Keywords: term, terminology, scientific and conceptual framework, terminology nomination, ways of formation, terms-composites, jukstapositions, terms-abbreviations.

Постановка проблеми. Однією з найактуальніших і найскладніших проблем української термінології у XXI ст. є формування та подальше унормування термінологій різних галузей знань на національній основі. Вона зумовлена низкою позамовних чинників, зокрема постала дзеркальним відтворенням важливої стратегічної галузі української економіки, як-от аграрний сектор, що забезпечує продовольчу безпеку та продовольчу незалежність нашої держави, надає значній частині сільського населення робочі місця. Ці екстралінгвальні процеси стали причиною зрушень у галузевій термінології, спричинили хитання і нестабільність у вживанні термінів та ускладнили взаємодію її з материнською економічною та іншими суміжними терміносистемами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом великого значення приділяють вивченню спеціальних економічних терміноло-

гій, передусім визначенню їхніх структурно-семантичних параметрів в економічній термінології і способів номінації, питанням стандартизації та кодифікації. Ці аспекти були об'єктом дослідження таких науковців, як Л.Й. Бондарчук [2], А.В. Грицьків [3], О.І. Дуди [4], О.М. Лотки [6], Г.В. Чорновол [10], Д.П. Шапран [11] та інших. Процеси термінологічної номінації в аграрному секторі поки що залишалися поза увагою українських учених.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Актуальність дослідження полягає в тому, щоб з'ясувати загальні й специфічні особливості термінологічного номінування понять аграрного сектора, що сприятиме уніфікації, стандартизації та кодифікації цієї термінології, дасть змогу прогнозувати тенденції її подальшого розвитку, водночас допоможе досягти належного рівня мовного забезпечення цієї економічної галузі.

Формулювання цілей статті. Метою цієї статті є спроба з'ясувати найпродуктивніші способи номінації зазначеної галузевої термінології, зважаючи на сучасні теоретичні засади, що терміни будь-якої галузі знань виникають «унаслідок переосмислення (термінологізації) загальноновживаних слів для позначення певного наукового поняття; перенесення готового терміна з однієї галузі в іншу (ретермінологізація); запозичення та калькування; використання наявних у мові словотвірних моделей або іншомовних компонентів для творення нових назв; використання словосполучень для найменування нових понять» [9, с. 629–630].

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження термінологічної номінації варто розпочати із з'ясування континууму аграрного сектора, зокрема, слід зауважити, що аграрний сектор відрізняється від інших міжгалузевих комплексів своєю біоекономічною системою. Це зумовлено наявністю в його складі сільського господарства, у якому факторами виробництва виступають земля, вода, сонячна енергія, рослини, тварини. Поняттєвий апарат аграрного сектора склався на перетині загальноекономічних та сільськогосподарських наукових сфер, а відтворенням його в мові є термінологія. Тому ця термінологія має у своєму складі велику кількість термінів, що номінують поняття, пов'язані з використанням землі для виробництва сільськогосподарської продукції. Це «земля», «родючість», «урожайність», «збір», «ділянка» та ін. Відомо, що найдавніші галузі знань сформували свої терміни на основі загальноновживаної лексики. Саме ці лексеми і становлять ядро термінології згаданого комплексу, особливо ті, що набули спеціалізації, напр.: *урожайність пшениці, родючість землі, сільське господарство, агрогосподарство* тощо. Цю думку підтвердила у 2003 році Л.В. Івіна, яка зазначила, що «на початковому етапі формування терміносистеми одним із основних джерел її поповнення є запозичені слова та словосполучення із суміжних дисциплін і загальноновживаної мови» [5, с. 21].

Активне формування термінології аграрного сектора відбулося в дуже стислі строки й залежало від неординарного розвитку економіки останніх років, через що дуже важко встановити поетапність становлення її термінів, їхню спеціалізацію, а також визначити превалювання виражальних засобів у певні періоди. Вони позначають найосновніші поняття агроекономічної науки, що з'явилися задовго до становлення самої науки. Ці слова ввійшли до наукового обігу внаслідок термінологізації – пристосування для номінації спеціальних понять. Їхня кількість у цій терміносистемі не перевищує 10%. Специфіка термінологізації полягає в тому, що значення структура слова зазнає повних або часткових модифікацій внаслідок якісних семантичних перетворень. Термін, утворений таким способом, у термінології набуває власних специфічних ознак, зокрема конкретизації та деталізації обсягу значення.

Зазначають термінологізації не тільки питомі українські, але й запозичені слова: *легалізація земельного кадастру, консервація землі, паспортизація землі, моніторинг землі, абсентеїзм*

землевласницький, фрагментація землекористування. Термінологізація більшості загальноновживаних запозичених лексем відбулася нещодавно, що зумовлено потребою номінувати ті активні зрушення, які сталися в останнє десятиліття в економіці АПК. Цей процес спричинив іншу лексичну сполучуваність запозичених слів, що виявляється в наявності уточнювального іменника у родовому відмінку або прикметника, і в такий спосіб породжує нові терміносполуки.

«Однією з причин якісного розвитку термінології певної науки, – на думку Д.П. Шапран, – є виникнення нової науки на базі попередньої, що сприяє постійному зростанню нових термінів, яке на певному етапі переходить у формування термінології цієї нової науки» [11, с. 5]. Саме це зумовило збагачення термінології аграрної сфери великою кількістю термінів, запозичених із зазначених галузей-донорів і найбільше з економічної, від якої вона відокремилася. Взаємодія досліджуваної термінології й економічної має такі форми: 1) функціонування базових економічних термінів у галузевій термінології з тим самим значенням і без зміни семантичної структури, напр.: *товар, вартість, ціна, обмін, капітал, купівля, продаж*; 2) звуження семантики економічного терміна внаслідок входження до термінології аграрної сфери, напр.: *дивіденд* – частина прибутку акціонерних товариств, яка щорічно розподіляється між акціонерами за акціями (економ.); *дивіденд* – частина прибутку, яку селяни одержують від наданого в оренду земельного паю (агр.); 3) залучення економічних і спеціальних термінів як структурних компонентів у поєднанні з новими семантичними конкретизаторами до утворення термінологічних словосполук аграрної сфери – це найпоширеніша форма, напр.: *сільськогосподарські товаровиробники, сільськогосподарське підприємство, сезонний кредит.* Ретермінологізація спричинила різноманітний гетерогенний склад цієї термінології, що важко збагнути, які з основних та базових термінів повністю зберегли оригінальне значення, які модифіковані, а які повністю змінили своє початкове значення й зазнали спеціалізації. Все це створює серйозні труднощі у визначенні меж термінології і породжує проблеми у встановленні групи, до якої належать терміни, утворені на основі економічних та спеціальних термінів, пор.: *агробізнес, агропарк і аграрна економіка, аграрний менеджмент, аграрне фінансування* тощо. Це переважно інновації, але їхні витoki й етапи становлення легше й доцільніше простежити у зв'язку з материнською економічною терміносистемою.

Термінологія аграрного сектора власних термінів має незначну кількість і їх дуже важко вичленувати із загального континууму через низку екстралінгвальних та інтралінгвальних чинників. Проте не викликає сумнівів те, що агроекономічні знання потребують і власного корпусу термінів, який має постійно поповнюватися й удосконалюватися, а у зв'язку з цим постає потреба періодично залучати нові мовні засоби для номінації об'єктів, процесів і явищ, що з'являються.

У кожній термінології діє тенденція до вичерпної репрезентації понять відповідної галузі

знань. Завдяки цій тенденції ми спостерігаємо постійний процес ускладнення і детального розроблення термінології, яка слугує засобом поступу знань. З одного боку, тенденція до економії розумових зусиль у мові є очевидною: вона виражена в утворенні аналітичних термінологічних форм; у прагненні до системності творення термінів з переважним використанням обмеженої кількості шаблонів (зразків); у прямуванні до семантичної ясності (зрозумілості) термінів і виробленні синтаксичних засобів утворення терміна, дуже зручних для вираження характеристик поняття і експліцитної репрезентації, напр.: *єдиний фіксований податок, субсидування сільськогосподарського товаровиробника*.

З другого боку, діє тенденція до економії вираження, яка виявляється в компресії термінологічних форм, у конверсії словосполучень у складні слова, а слів – у афіксоїди, а потім у – афікси, що сприяє скороченню найуживаніших форм, напр.: *аграрно-промисловий комплекс > АПК*.

У термінології ці дві тенденції принципу економії реалізуються тільки у разі дотримання вимог точності (тобто вираженні в терміні максимальної кількості характеристик поняття) і короткості. Але ще важливішим є знання лінгвістичних тенденцій у становленні термінології, тому що спроби запобігти впливу природних законів є не дуже ефективними, тоді як свідоме їхнє використання уможливило створення стабільних терміносистем. А все це у сукупності породжує вибір зручнішої і найдосконалішої форми терміна для номінування понять аграрної сфери.

Галузевим терміном аграрного сектора вважаємо похідну одиницю, утворену за сформованим в українській мові словотвірним типом або за допомогою іншомовного компонента. У зазначеній термінології суфіксальний, префіксальний та префіксально-суфіксальний способи творення спеціальних термінів набули різного поширення. Якщо перший є одним з найпродуктивніших, то другий і третій – представлені поодинокими прикладами. Саме афіксам або дериватам вчені відводять провідне місце в становленні терміносистеми, доводячи, що «в морфологічній структурі слова-терміна, утвореного шляхом афіксації, органічно закладені основи структурної систематизації, які мають першочергове значення для термінології» [7, с. 167]. Тому для термінології, з огляду на її системність, узагалі характерне прагнення до закріплення за окремими суфіксами і префіксами певних термінологічних значень, що пояснює продуктивність морфологічного способу. На позначення однотипних понять здебільшого використовують однотипні словотворчі засоби.

З-поміж суфіксів спеціальних термінів найпродуктивнішим виявився суфікс -*нн-*, за допомогою якого від основ дієслів утворюються терміні-іменники на позначення дій процесуального, тривалого характеру, напр.: *паювання, парцелювання* тощо. Іноді цей суфікс приєднується до основ іменників, бо ні словники, ні фахова література не зафіксували їхніх твірних дієслів, напр.: *землювання, фермерування*.

Терміни із суфіксом -*ість* утворені від основи прикметника або дієприкметника і в термінології аграрного сектора означають властивості

та величини., напр.: *розораність, сезонність, товарність, цільність*.

Помітна тенденція до дедалі активнішого поєднання основ складних прикметників із суфіксом -*ість*, пор.: *землемісткість* ← *землемістк(-ий) + -ість*, *землезабезпеченість* ← *землезабезпечен(-ий) + -ість*, *медопродуктивність* ← *медопродуктивн(-ий) + -ість*.

За допомогою суфікса -*ств-* та його алофонів -*зтв-*, -*цтв-* утворені терміни, що позначають: 1) галузі АПК: *хмелярство, буряківництво, рільництво*; 2) сукупність осіб чи предметів як одне ціле: *селанство, фермерство*; 3) вид діяльності: *фермерство* – фермерська система господарювання; *трейдерство* – вид експортної торгівлі на ринку агропродукції.

Непоодинокі випадки, коли засобом творення термінологічної назви в економіці АПК є іншомовний іменниковий суфікс -*ізацій-* / -*ізацій-*, який додають до основ прикметників та іменників з коренями іншомовного походження, пор.: *біологізація* < *біологічн(-ий) + -ізацій(-а)*, *екологізація* < *екологічн(-ий) + -ізацій(-а)*, *аграризація* < *аграрн(-ий) + -ізацій(-а)*, *фермеризація* < *фермер + -ізацій(-а)*. Зростання активності іншомовних афіксальних морфем у термінології економіки АПК, як і в інших термінологіях, – на думку О. Стишова, – «є виявом того, що в дериваційних процесах аналізованого періоду досить помітною є тенденція до європеїзації, чи, за іншою термінологією, до інтернаціоналізації словотвірних типів» [8, с. 132].

Термінологія на позначення понять аграрного сектора розширює свої межі, використовуючи складні слова. Складні агроекономічні терміни утворилися на основі трьох способів складання – основоскладання, або композиції, словоскладання, яке об'єднує зрощення і юстапозицію, та аббревіації.

Більшість складних термінів (композитивів) утворена внаслідок об'єднання в одній лексичній одиниці двох і більше основ повнозначних слів за допомогою сполучних голосних (за іншою термінологією – інтерфіксів) о, е(є), напр.: *виноробство, водовіддача, землевласник, землеустрій* тощо. Продуктивнішим у досліджуваній термінології є складно-суфіксальний спосіб, коли процес поєднання основ супроводжується суфіксацією, пор.: *землекористування, землекористувач* і под. Прикладами чистого основоскладання є складні терміни на зразок *хмелеплантації, хмелесировина* й под.

За морфологічними ознаками основ та способом їх поєднання українські агроекономічні терміни можна поділити на кілька типів.

До першого типу належать складні терміни, компонентами яких є основи іменників, напр.: *хмелесировина, хмелебізнес, олієпідприємець*.

Другий тип становлять терміни-композитиви з першою субстантивною і другою дієслівною основою, утворені на базі об'єктної синтаксичної конструкції, до складу якої входить дієслово із залежним іменником, пор.: *володіти землею – землеволодіння; облаштувати землі – землеоблаштування*. Тут переважають терміни на позначення осіб та абстрактних процесів. У межах словотвірної категорії назв осіб засвідчуємо незначну кількість складних термінів з нульовим

суфіксом (*винороб, хлібороб, землероб*) та з суфіксами -ець (*орендодавець*), -ач (*землекористувач*), -ник (*олієвиробник*).

Дещо меншу за обсягом групу становлять складні терміни третього типу, мотивовані сполученням іменника із залежним прикметником. До цього типу належать композити, утворені чистим складанням основ, зокрема «*трудодень*».

Не можна не відзначити те, що в термінології аграрного сектора зростає кількість термінів-іменників, утворених словоскладанням. У межах цього способу вчені розглядають зрощення та юкстапозицію [8, с. 148]. Термінів (зрощень), що є результатом поєднання кількох синтаксично пов'язаних слів, які зберігають свою граматичну форму, проте об'єднані спільним наголосом та мають закріпленій порядок компонентів, у цій термінології дуже мало, напр.: «*франко-поле*».

Терміни-юкстапозити (утворені способом складання слів; лат. *juxta* – поряд, біля; *positio* – місце) набувають все більшого поширення у досліджуваній термінології. Складники таких термінів – цілі слова, що поєднуються безпосередньо, без з'єднувальних голосних за допомогою дефіса і виражають одне поняття.: *земля-капітал*.

До термінів-юкстапозитів зараховуємо й ті, складники яких пов'язані апозитивними (означальними) відношеннями. Це – переважно назви осіб за видом занять, пор.: *економіст-аграрник, селянин-пайовик, фермер-підприємець, виробника-поденника, менеджер-заготівельник, підприємець-аграрник*. Зауважимо, що в зазначених вище терміноодинацях обидва елементи виявляють здатність до морфологічної змінюваності, пор.: *працівник-аграрій* (Н. в.) і *працівника-аграрія* (Р. в.) тощо.

Простежуємо активне творення різних складноскорочених слів, що також зумовлено тенденцією до заощадження мовних засобів. Особливий тип мовної компресії становлять складноскорочені назви, або аббревіатури (італ. *abbreviatura* від лат. *abbrevio* – скорочую). Аббревіатури цієї сфери поділяємо на три типи: складові, мішані та ініціальні.

Перший тип представлений складноскороченими термінами, які утворені з усічених основ кількох слів: *радгосп* – *радянське господарство*, *агропром* – *аграрна промисловість*. Терміни складового типу становлять кількісно невелику групу і належать до утворень радянських часів, які набувають статусу пасивної лексики й поступово відходять на периферію термінології.

Терміни другого, мішаного типу постали внаслідок поєднання усіченої основи одного слова чи кількох з цілим словом: *натуроплата, агрофірма, агрокосистема*. Це найпродуктивніший тип творення складноскорочених термінів, що, на думку О.А. Стишова, спричинено «збереженням одного повного слова, яке сприяє більшій прозорості внутрішньої форми аббревіатур, полегшує їх розуміння та сприйняття слухачами і читачами, активізує подальшу їх кодифікацію» [8, с. 154].

Надзвичайно поширеними є складноскорочені терміни, утворені поєднанням усіченого слова-означення іншомовного походження та повного слова-означуваного. Найуживанішим усіченим означальним компонентом у термінології аграрної сфери виступає агро-. Сприйняття

і тлумачення цього компонента в різних лінгвістичних працях останніх років неоднозначне. Агро- є початковим скороченим компонентом від прикметника «аграрний», як і більшість подібних компонентів, не виражає певного поняття, а вказує на належність до термінології аграрної сфери, напр.: *агрофірма, агротехніка, агрогосподарювання, агрогосподарство* тощо. Це нині найпродуктивніший словотвірний тип, бо за ним утворено близько 100 термінів цієї сфери. Усічена основа агро-, зі своїм стандартним значенням уживається в препозиції до загальнонаукового або економічного терміна, що дає підстави вважати її абросною.

Помітно активізувалося використання аббревіатур, утворених з кількох скорочених частин, одна з яких агро- і повного останнього складника розгорнутої номінації, пор.: *агротехсервіс, агрохімсервіс, агропромбанк*.

Третій тип становлять ініціальні аббревіатури, або акроніми, утворені на основі ініціальних, тобто початкових звуків чи літер термінів-словосполук, напр.: *Міжнародний фонд сільськогосподарського розвитку (МФСР)*.

Серед ініціальних скорочень у термінології економіки АПК найбільшу групу становлять літерні новотвори, утворені за назвами літер: *ПСП (пе-ес-пе) – приватне сільськогосподарське підприємство; КСП (ка-ес-пе) – колективне сільськогосподарське підприємство; Служба підтримки сільських підприємців – СПСП (ес-пе-ес-пе)* тощо.

Абревіатури, називаючи об'єкти реальної дійсності, на нашу думку, є повторними номенами, оскільки вони постали на базі словосполучень, які вже виконували номінативну функцію. Багатокомпонентні словосполучення, що номінують актуальні агроекономічні поняття, а отже, й володіють високим ступенем уживаності, незручні в користуванні. Тому в сучасних термінологіях спостерігаємо тенденцію до заміни подібних громіздких утворень на компактні однослівні структури. Поява аббревіатур зумовлена невідповідністю між єдністю значення та складністю номінативної одиниці.

Висновки з даного дослідження. Терміни аграрного сектора постали внаслідок таких шляхів номінації: термінологізації загальнонавжених слів для позначення певного наукового поняття; ретермінологізації готового терміна економіки; використання наявних у мові словотвірних типів або іншомовних компонентів для утворення нових назв. Проте незалежно від того, як терміни потрапили до досліджуваної термінології, вони позначають близькі агроекономічні поняття та мають спільні мовні характеристики. Найбільший словотвірний потенціал у термінології економіки АПК мають термінологічні назви із суфіксами -нн-, -ість, -ізацій-/ізацій-; терміни-юкстапозити, складники яких пов'язані апозитивними (означальними) відношеннями; терміни-аббревіатури, утворені поєднанням усіченого слова означення іншомовного походження агро- та повного слова-означуваного; літерні новотвори, що набувають загального визнання та поширення. Усічений означальний компонент агро- має найбільший словотвірний потенціал у термінології аграрного сектора та сприятиме не лише її унормуванню, а й подальшій стандартизації та уніфікації.

Список літератури:

1. Азарова Л.Є., П'яст Н.Й. Складання як один із способів словотвору : монографія. Вінниця, 2005. 123 с.
2. Бондарчук Л.Й. Лексико-семантичні трансформації англо-українського перекладу фахової лексики з економіки. URL: <https://www.researchgate.net/.../29539360> (дата звернення: 31.10.2019).
3. Грицьків А.В. Міжсистемна взаємодія як чинник термінотворення (на прикладі англомовних фінансових термінів) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Львів, 2004. 20 с.
4. Дуда О.І. Процеси термінологізації в сучасній англійській мові (на матеріалі літератури з кредитно-банківської справи) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 2001. 19 с.
5. Ивина Л.В. Лингво-когнитивные основы анализа отраслевых терминосистем (на примере англоязычной терминологии венчурного финансирования) : учеб.-метод. пособие. Москва, 2003. 304 с.
6. Лотка О.М. Англомовна термінологія фінансово-економічних взаємин : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Київ. 2000. 20 с.
7. Панько Т.І. Від терміна до системи: Становлення марксистсько-ленінської політекономічної термінології у східнослов'янських мовах. Львів, 1979. 148 с.
8. Стишов О.А. Українська лексика кінця XX століття (на матеріалі засобів масової інформації). Київ, 2003. 388 с.
9. Українська мова: Енциклопедія / редкол.: В.М. Русанівський та ін. Київ, 2004. 824 с.
10. Чорновол Г.В. Новітня економічна термінологія та її стилістичне вживання в сучасній українській мові (на матеріалі періодичних видань) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 2004. 23 с.
11. Шапран Д.П. Сучасна українська термінологія маркетингу: семантика та прагматика : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Дніпропетровськ, 2005. 20 с.
12. Stephen Layman C., Charles S. (1999). The Power of Logic. London. Toronto. 566 p.

References:

1. Azarova L.Ye. (2005). Skladannya yak ody`n iz sposobiv slovotvoru [Formation as one of the ways of word formation] : monografiya. Vinnitsa : UNIVERSUM-Vinnitsa.
2. Bondarchuk L.J. (2006). Leksy`ko-semanty`chni transformaciyi anglo-ukrayins`kogo perekladu faxovoyi leksy`ky` z ekonomiky`. Available at: <https://www.researchgate.net/.../29539360> (accessed 31 November 2016).
3. Gry`cz`kiv A.V. (2004). Mizhsy`stemna vzayemodiya yak chy`nny`k terminotvorennya (na pry`kladi anglo-movny`x finansovy`x terminiv) [System Interaction as a Factor of Term-building (on the database of English financial terms)]. Lviv.
4. Duda O.I. (2001). Procesy` terminologizaciyi v suchasnij anglijs`kij movi (na materiali literatury` z kredy`tno-bankivs`koyi spravy`) [The Processes of Terminologization in Modern English (Banking and Credit Terminology System)]. Kyiv.
5. Ivina L.V. (2003). Lingvo-kognitivnyie osnovyi analiza otraslevyih terminosistem (na primere angloyazyichnoy terminologii venchurnogo finansirovaniya) [Linguistic and cognitive bases for the analysis of sectoral terminological systems (using the English terminology of venture financing as an example)]. Moscow : Akademicheskij Proekt. (in Russian)
6. Lotka O.M. (2000). Anglomovna terminologiya finansovo-ekonomichny`x vzayemy`n [English terminology of financial and economic relations]. Kyiv.
7. Pan`ko T.I. (1979). Vid termina do sy`stemy` : Stanovlennya marksy`sts`ko-lenins`koyi politekonomichnoyi terminologiyi u sxidnoslov`yans`ky`x movax [From term to system: Formation of Marxist-Leninist polytechnological terminology in East Slavic languages]. Lviv.
8. Sty`shov O.A. (2003). Ukrayins`ka leksy`ka kincy`a XX stolittya (na materiali zasobiv masovoyi informaciyi) [Ukrainian vocabulary of the late twentieth century (on the material of the mass media)]. Kyiv.
9. Rusanivs`ky`j V.M. (2004). Ukrayins`ka mova: Ency`klopediya [Ukrainian language: Encyclopedia]. Kyiv.
10. Chornovol G.V. (2004). Novitnya ekonomichna terminologiya ta yiyi sty`listy`chne vzhy`vannya v suchasnij ukrayins`kij movi (na materiali periody`chny`x vy`dan`) [Modern economic terminology and its stylistic use in the modern Ukrainian language (on the material of periodicals)]. Kyiv.
11. Shapran D.P. (2005). Suchasna ukrayins`ka terminologiya markety`ngu: semanty`ka ta pragmaty`ka [Modern Ukrainian terminology of marketing: semantics and pragmatics]. Dnipropetrovsk.
12. Stephen Layman C., Charles S. (1999). The Power of Logic. London. Toronto, 566 p.